

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

385.859

Lap: **Kisillóság**

Megjelent:

Szerző: **A két földalatti vasút...**

Tá

He

"1950"

A két földalatti vasút...

1896. Millennium, ezredéves kiállítás... Igy kezdődött az első földalatti vasút története... Budapest fényárban úszott, lámpionok fénye tükrözött a ligeti tavon és Vajdahunyad-vára talmi tornyaira lüszkén nézett az egész nemzedék. Ós-Budavárában bizarr zene rikoltozott és ezernyi színben tündökölt a mitológiai szókőkút najádjával, nimfáival, vízi istenségeivel az Iparcsarnok vasszerkezetből és reneszánsz-díszekből habart kupolája előtt. A királyi Várban díszmagyarok históriai pompája közepette ünnepelte Árpád honalapítását a történelmi osztály és éppen hogy készen lett az új, gótikus, természetesen szintén „történelmi” parlament csarnoka, amelyben újra összegyűltek ünnepelni az „országnyagok”...

Nagyapák, anyák, apák ezernyi részletet meséltek aztán gyermekeiknek, unokáiknak mindarról, amit ekkor láttak Budapesten. Budapest, melyet „jelenlétével megtisztelt” a főhercegek sokasága között az idegenben lakó király. — Budapest, a modern, fejlődő nagyváros, az ország szemefénye büszkélkedett most minden vágy és mese középpontjában. Köröskörül pedig mélyen és szomorúan hallgatott az igazi Magyarország; régi, ragadós sárban szvendtek a faluk, a maradi kisvárosok, még évszázadok jobbgyi nyomorúsága nehezedit reá szerte ez emberekre. Budapesten nőttek a modern házsorok, melyeket bankárok és nagykereskedők, vállalkozók és üzletemberek építettek — lehetőleg párisi, vagy római és firenzei reneszánsz- és barokk-paloták módjára —, de a bécsi keleti pályaudvar egy másik fajta zajjal volt hangos ekkor, akár a hamburgi rakodónart roppant óceánjárói előtt: a milleniumi históriai felvonulások, mulatóságok, fényességek, ünnepségek kísértő árnyékaként ezer és ezer magyar kivándorló készülődött az Új-

világ kétése ígérete felé...

A díszmagyarok, ünnepségek mögött új úrként feltűnt a modern vállalkozási kedv, a gazdagodás gyors vágya is, amely még rohanóbb tempót vett talán, mint másutt Európában. Budapest felfedezi, meghódítja magának a technikát!... Micsoda ünnep volt ez akkor: az Andrássy-úton végig, pár méterrel a föld alatt, megnyitották a földalatti vasutat! Óriási vívmánya és büszkesége a Millennium korának. Maga a király utazik először végig az új játékos, játékszerű, kedves földalattin, mely Budapest büszkesége: sehol a világon még nincsen földalatti vasút... A király társaságában ott van Vilmos császár is, fiatal szövetségesünk porosz császári pompájának és arroganciájának minden szédületével. Berlinben a házak fölött a külvárosokban már földfeletti gyorsvasút száguldozik, de Budapest, igen, igen, Budapest, a porra épült, talmi, fejlődő, parvenü Budapest, ez a históriai kullissza-város az első a technikai haladás, a modern városépítéssel, a praktikusság terén...

Milyen jellemző: merre is vezetett végig ez a földalatti vasút? És milyen célt szolgált?... *A Güzella-térről indult el, a Gerbeaud elől, az elegáns világ középpontjából, a Belvárosból. A Városliget felé tartott és gyorsasága valóban illúziókkal töltötte el az akkori mulatni vágyó, modern világot, ahol a fővárosi kispolgárok már buzogni majmolják az úri és főrangú körök minden külsőségét, kedvtelését. A Városliget most Budapest kedvence; ide járnak lovagolni és kocsizni a Stefániára a főrangú világ hölgyei és urai és nemsokára divatjukat követik a bankemberek és a nagykereskedők hizolt nejei, a kávéházakban harsogva szól a trómbítás postászenekar. „egész Budapest” a polgári kényelem hívőletében él; „egész Budapest” a szórako-*

zásra, könnyed életre gondol — ime, így született az első földalatti játékszerként egy élvezet főváros szívében.

II.

Most pedig épülni kezd az új földalatti vasút, új eljárással, új módszerekkel, a moszkvai földalattitól eltanult új technika minden előnyével és eredményével teljesen. Az avult millenniumi legenda helyére, amelyről a nagyapák meséltek, új valóság születik. *Egy új korszak új emberei építik ezt az óriási, roppant vasutat és a munka emberei utaznak ezen a vasúton, mely már nem lesz kecses és kellemes játékszer, mulékony illúzió, öndöltés. Mélyen Budapest felszíne alatt már készülnek az új vasút útteste. Nem a Ligetet, a mult szórakozóhelyét és az elegáns világ centrumát — ezt a nagyon rövid és egyenes, közvetlen útvonalat — kötik össze az alagutak világos vonalvezetésükkel, hanem a dolgozó emberek lakóhelyeit munkájuk színhelyével. Mint a megújított nagyváros óriási erej szelik át e sínek felülmulthatatlan lüktetésükkel egy olyan nemzet fővárosát, ahol minden megváltozott és minden nagyon különbözik a régítől. Hol vannak a malomkerék-kalapos, tollas, esipkés dámák és a nehézkesen kínos eleganciájú merev polgárok, akik öntudattal ültek a törpe kocsik padjain, melyekkel egykor Ferenc József és Vilmos császár hajtatott az ezredéves kiállítás, a Városliget felé?*

Égészen másfelé él és lüktet most a nagyváros, a mi megnagyobbodott Budapestünk, ahol a környező negyedek, a dolgozók negyedei kérik a maguk jogaikat. Ez az új földalatti vasút, melynek előmunkálatait már látni és érezni éppen a legfontosabb útvonalakon, a legforgalmasabb helyeken, a Rákóczi-út mentén, a Thököly-úton, azokat a negyedeket és munka-

helyeket köti össze egymással, amelyek manapság a legfontosabbak. És ezzel új öntudatra és fontosságra ébrednek a soká elhanyagolt, homályban élő városrészek is. Láttá-e valaki alkonyatkor a forgalmat, az emberek áradását, mely megtorpadt a Keleti-pályaudvar körül, hogy aztán sűrűn rakott autobuszokkal, 44-es villamosokkal továbbrohanjon a Zugló és még külsőbb negyedek felé? És ugyanez a kép fogad reggelente is. Számítások igazolják, hogy egy-egy húszperces útszakasz most majd négy percre szugorodik össze, nem is beszélve arról a kényelemről és biztonságról, amit a mostani sokszor viszontagságos utazással szemben a földalatti gyorsvasuton való rövid, kényelmes utazás jelent.

Mily lényeges ez, az emberek munkája, jó kedélye és jó munkája érdekében, hogy kényelmesen, idején jussanak el munkahelyükre. Óbudáról hányan jártak a Zugló felé dolgozni és viszont. Mennyit kellett küszködni az átszállás nehézségeivel — most nyílegyenesen robot majd a 10—15 méter mélységbe, az úgynevezett kiscelli agyagba ágyazott alagút sín-párja a Sportcsarnoktól, tehát a Zugló és Keleti-pályaudvar szomszédságából, a legalkotabb negyedekből a Szél Kálmán-tér felé — óránként 36 kilométer sebességgel. Ime, így kerül közel a Zugló Óbudához, a sűrűn lakott, levegőtlenül, spekulációsan tervezett negyedek nagy része közel a Dunához, a budai hegyekhez — de ki is győzné felsorolni még most az új földalatti előnyeit?

A régi földalattit királyok és császárok avatták fel „felséges jelenlétükkel”. A régi földalatti kényelmesen élő polgárok kedvteléséül szolgált, belügy volt, e belső negyedek üdvét szolgálta. Az új földalatti a munka mindennapi szépségével teszi még szebbé a dolgozó nép forgalma és áramlása.

Yhis
Kisillóság
1950. máj. 1.

sp. városbáza — 1896/90